

AUTORUL BESTSELLERULUI INTERNAȚIONAL *TATĂ BOGAT, TATĂ SĂRAC*



Avantajul **INECHITABIL**

PUTEREA EDUCAȚIEI FINANCIARE

CEEA CE ȘCOALA NU TE ÎNVAȚĂ
NICIODATĂ DESPRE BANI

ROBERT T. KIYOSAKI

CUPRINS

Mulțumiri speciale	8
Mesaj de la Robert. Nu este în regulă!	9
Introducere. Cum prinzi o maimuță?	11
Avantajul inechitabil nr. 1 Cunoașterea	33
Avantajul inechitabil nr. 2 Taxele	69
Avantajul inechitabil nr. 3 Datoriile	100
Avantajul inechitabil nr. 4 Riscul	133
Avantajul inechitabil nr. 5 Compensația	182
Concluzie. În apărarea capitalismului	207
Un ROI inechitabil	217
Postfață	221
Secțiune specială. Se schimbă vremurile	223
Cinci niveluri de investitori	225
Întrebări frecvente — Bonus	249
Un cuvânt de încheiere despre educație	291

AVANTAJUL INECHITABIL NR. 1

Cunoașterea

Ce ar trebui să fac cu banii mei?

Întrebare frecventă

Am 10 000 de dolari. Ce ar trebui să fac cu ei? În ce să investesc?

Răspuns pe scurt

Dacă nu știi ce să faci cu banii tăi, cel mai bun lucru este să nu-i spui nimănui acest lucru.

Explicație

Dacă nu știi ce să faci cu banii tăi, există o mulțime de persoane care îți vor spune ce să faci, zicându-ți în mod indirect ceva de genul „Dă-mi mie banii tăi, voi avea eu grijă de ei“.

Aceia care au suferit cele mai mari pierderi în timpul ultimei crize financiare nu au fost nimeni alții decât oamenii care și-au încredințat propriii bani unor persoane în care aveau încredere.

Răspuns pe larg

Nivelul tău de educație financiară determină alegerile pe care le faci în privința banilor, precum și modul în care investești.

Explicație

În absența educației financiare riscurile tale vor fi mai mari, taxele vor crește, iar profitul va scădea. Persoanele fără educație financiară investesc de regulă în locuințe, acțiuni, contracte, fonduri mutuale și economii în bancă. Acestea sunt cele mai riscante investiții posibile.

Dacă te ocupi de educația ta financiară, riscurile vor scădea, profitul va crește, iar taxele vor scădea și ele. Cu alte cuvinte, vei face mai mulți bani cu riscuri mai mici și vei plăti taxe mai mici. Problema este că nu vei putea să aplici sfaturile tradiționale referitoare la finanțe, nici să investești în mod tradițional.

Despre ce este vorba în această carte

Dacă ai o educație financiară de foarte bună calitate, banii vor veni la tine, mai degrabă decât să plece de la tine. Poți să nu plătești nicio taxă și să câștigi milioane de dolari cu un risc foarte scăzut dacă te folosești de banii altora plasați în economii mai mult sau mai puțin avantajoase. Acesta este un avantaj extrem de inechitabil.

La cine apelezi pentru sfaturi în domeniul financiar?

În anul 2007, toată lumea vibra la auzul unui nou cuvânt: subprime. Pe măsură ce lumea finanțelor a început să se clatine din temelii, au început să piardă teren giganții financiar care în trecut fuseseră respectați. Unii dintre ei au ajuns la sapă de lemn.

În ziua de 15 septembrie 2008, banca de investiții Lehman Brothers a declarat faliment, cel mai mare din istoria Statelor Unite.

Tot în anul 2008, Merrill Lynch, cea mai mare firmă de brokeraj la bursă, a dat faliment și a fost cumpărată de Bank of America. Ironia este că Merrill Lynch a fost compania căreia milioane de oameni îi încredințaseră averile lor și la care milioane de oameni apelau pentru sfaturi în domeniul finanțelor.

În anul 2011, Merrill deține din nou controlul asupra situației. Pe site-ul oficial promovează contactarea „unui consultant financiar care vă va ajuta să vă refaceți averea începând chiar de astăzi“. Observă că este întrebuințat cuvântul „a reface“. O întrebare inteligentă ar fi următoarea:

„De ce ar trebui cineva să se apuce de refăcut?“ Dacă ai pierdut bani, de ce ai vrea să le dai bani în continuare?

AIG, Fannie Mae și Freddie Mac se află încă în impas. Chiar și Warren Buffett, cunoscut drept cel mai bogat și inteligent investitor, a suferit în timpul crizei pierderi substanțiale, care s-au reflectat asupra companiei sale, Berkshire Hathaway. În realitate, agenția de rating Moody, controlată chiar de el însuși, a fost aceea care a acordat ratinguri AAA creditelor ipotecare subprime și le-a vândut aceste credite ipotecare toxice (așa-numitele „derivative“) guvernului, fondurilor de pensii și investitorilor din întreaga lume. Vânzarea creditelor subprime prezentate drept credite prime AAA este recunoscută drept fraudă. Compania lui Buffett a jucat un rol esențial în declanșarea actualei crize mondiale și, cu toate acestea, lumea încă apelează la Warren pentru sfaturi financiare părintești. Mai mult decât atât, companiilor controlate de el (Wells Fargo, American Express, General Electric și Goldman Sachs) le-au revenit miliarde de dolari din fondurile de salvare, plătite în realitate tot de contribuabili. Să fie acesta adevăratul secret al lui Warren Buffett? Secretul care îi asigură renumele de cel mai inteligent investitor din lume?

De asemenea, în timpul crizei, milioane de oameni și-au pierdut locuințele, fiind privați de dreptul de folosință. Alte milioane de oameni au viețile date peste cap pentru că au ajuns în situația în care locuințele lor valorează mai puțin decât ipotecile.

În anul 2010, Boston College a făcut public un raport conform căruia americanii au un deficit de 6,6 miliarde de dolari în ceea ce privește fondurile de pensii. Conform acestui studiu, pierderile din fondurile de pensionare și scăderea prețului locuințelor vor avea ca efect sărăcirea populației americane ajunse la vârsta pensionării. Dacă nu își vor permite să se pensioneze, ce le va rămâne de făcut atunci când nu vor mai putea să muncească? Vor căra după ei un cărucior de cumpărături plin cu gunoaie și vor locui sub un pod? Ce se va întâmpla dacă se îmbolnăvesc? Cine va avea grijă de ei?

Millman, Inc., o companie de consultanță din Seattle, a raportat că planurile de pensionare cu beneficii definite ale celor mai mari 100 de corporații au cunoscut o pierdere de 108 miliarde de dolari în august 2010. Este o pierdere uriașă în decurs de numai o lună. Asta înseamnă că cetățenii americani care se simțeau în siguranță datorită faptului că erau

angajații unei companii care opera cu planuri DB, planuri de pensionare cu beneficii definite, se află acum într-o situație periculoasă. Este posibil să nu mai primească acele pensii garantate pe viață.

Majoritatea angajaților din Statele Unite au ales un plan DC, cu beneficii și aport definit, așa cum este 401 (k). Planul DC se bazează pe faptul că pensionarea depinde de valoarea contribuției vărsate în contul planului de pensie. Dacă nu au nimic în plan, nu vor primi nimic. Dacă planul se epuizează sau este insuficient, iarăși nu vor primi nimic. Dacă se prăbușește bursa de valori, angajații cu planuri DC au mari probleme. Pensionarea se va transforma dintr-un vis frumos într-un coșmar.

CalPERS, Sistemul Public de Pensionare al Angajaților din California, este o agenție a guvernului Californiei care administrează pensiile și indemnizațiile medicale pentru peste 1,6 milioane de angajați publici, pensionari și familiile acestora. Cu alte cuvinte, o mulțime de oameni se bazează pe CalPERS în ceea ce privește securitatea lor financiară.

Din nefericire, CalPERS și-a dobândit reputația de a fi singurul plan de pensii publice care a pierdut mai mulți bani decât toate celelalte la un loc. Unii spun că este cel mai corupt și ineficient fond de pensii publice din Statele Unite.

În anul 2010, Stanford University a făcut publică avertizarea conform căreia CalPERS și CalSTRS (Sistemul de Pensionare al University of California) au pierdut împreună peste 500 de miliarde de dolari și, în plus, au făcut investiții extrem de riscante.

O astfel de sumă reprezintă o pierdere serioasă. Cu asta se desființează și mitul obținerii unei slujbe și a unei pensii garantate, ambele asigurate de guvern.

Cei mai inteligenți oameni din lume

Ai înțeles care este ideea. Cu excepția cazului în care ai trăit într-o peșteră începând din anul 2007, cred că știi deja povestea modului în care cele mai dotate minți din lumea finanțelor, oamenii la care apelăm pentru sfaturi în domeniul financiar, domnii și doamnele care au absolvit cele mai bune facultăți din lume și care au primit, după toate probabilitățile, cea mai bună educație financiară de pe glob, sunt aceia care

au provocat cea mai mare criză financiară din istorie, o criză pe care unii au denumit-o „Noua Recesiune“.

Întrebarea care se pune este următoarea: dacă sunt atât de inteligenți, dacă liderii instituțiilor noastre economice au primit cea mai bună educație financiară pe care o pot asigura banii, de ce a ajuns lumea într-o criză financiară de asemenea anvergură? De ce bogații devin tot mai bogați, săracii tot mai săraci, iar clasa de mijloc se restrânge? De ce cresc taxele și de ce ajung guvernele la faliment? Ce s-a întâmplat cu slujbele? De ce scad salariile odată cu creșterea inflației? De ce atât de mulți reprezentanți ai generației *baby boom*, oameni care au aplicat sfaturile celor mai bine educate minți din lumea investițiilor, sunt acum stresați că nu vor mai avea bani la pensie? De ce există atât de mulți tineri care au rămas cu datorii uriașe după finalizarea studiilor și care nu reușesc să se angajeze astfel încât să își poată plăti acele datorii? Viitoarea criză nu va avea de-a face cu falimentul industriei imobiliare, ci cu imposibilitatea studenților de a-și achita datoriile pentru taxele de studii.

Nu cumva problema este, de fapt, calitatea îndoielnică a educației financiare a liderilor noștri și lipsa educației financiare în cazul maselor?

Ce este educația financiară?

În ziua de azi mulți oameni au ajuns să admită, în sfârșit, că avem nevoie de educație financiară în școli. Și totuși, dacă cele mai strălucite minți din lume au primit cea mai bună educație financiară pe care o pot asigura finanțările generoase, atunci de ce ne aflăm într-o uriașă criză financiară?

Iată o întrebare mai bună: ce este educația financiară? Dacă profesorii nu știu ce este educația financiară, cum ar putea ei să predea această materie? Cum de absolvenții celor mai repute școli — Harvard, Yale, Princeton, Oxford și Cambridge — ne-au condus către cea mai mare criză financiară din lume? De ce se află în impas planul de pensionare inițiat de profesorii de la University of California? Au primit, într-adevăr, o educație financiară aceia care au administrat respectivul plan de pensionare? Copiilor li se predă în școli educație financiară? Universitățile îi pregătesc pe studenți pentru lumea reală a finanțelor?